

KURJER EKONOMICZNY

==AKCYJNY==

ROK V.

Nr. 7/9.

Warszawa, 15 września 1930 r.

Cena numeru poj. 70 gr.

wychodzi w dn. 7 każdego miesiąca

W NAGRODĘ...

W nagrodę za niezastowanie się do przepisów nowej ustawy akcyjnej pragną pewne czynniki, odgrywające niestety wpływającą rolę w życiu gospodarczym, uzyskać odroczenie terminu obowiązkowego uzgodnienia statutów spółek istniejących z przepisami nowego prawa, a dzięki temu zapobiec wprowadzeniu jej w moc, — na okres nieokreślony.

W wyniku ich zakulisowej akcji Izba handlowo-przemysłowa w Warszawie, jako urzędująca, przesała P. Ministrowi Przemysłu i Handlu memoriał, w którym twierdząc, bez podania dowodów, że prawo to zawiera niektóre przepisy nader krępujące wpływające na dopływ kapitałów i utrudniające rozwój przedsiębiorstwa (!), uważa za niezbędne przeprowadzenie jaknajrychlejszej rewizji prawa akcyjnego, w którym to względzie zważając Izba... przedstawia szczegółowe postulaty. Wobec tego, że przeprowadzenie tej nowelizacji w każdym razie będzie wymagało nieco dłuższego czasu, a statuty spółek już istniejących, stosownie do postanowienia ust. trzeciego art. 170 prawa o spółkach akcyjnych, musiałyby być uzgodnione z nowym prawem do dnia 1 stycznia 1931 r. i podpadłyby pod działanie tego prawa, uważa Izba za niezbędne odsunięcie tego terminu do czasu przeprowadzenia wspomnianej nowelizacji. Izba wnosi o wydanie dekretu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, treści: „Ust. 3 i 4 art. 170 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w przedmiocie prawa o spółkach akcyjnych (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 39 poz. 383) otrzymują brzmienie następujące: Uzgodnienie nastąpić winno w terminach, które określi rozporządzenie Rady Ministrów”.

Akcja ta opiera się na błędnej wykładni art. 44 Konstytucji, nie posiada równocześnie podstawy rzeczowej.

Nowa ustawa akcyjna, najstaranniej przygotowana, plon wieloletnich studiów i prac konferencyjnych Komisji Kodyfikacyjnej i specjalnej Komisji Min. Przem. i Handlu, przyniosła jej twórcom zasłużone uznanie w kraju i zagranicą, o czym ci, którzy interesują się życiem akcyjnym dobrze wiedzą.

Odnacza się zasadniczą uczciwością, znajomością stosunków w kraju i zagranicą i dbałością o zdrowie życia akcyjnego.

Moc jej rozciąga się już od dwu lat na nowopowstałe spółki akcyjne, a powstało ich w tym okresie czasu kilkadziesiąt! Występuje w nich kapitał krajowy, a w bardzo znacznej części zagraniczny.

Wynik pomysłu prowadzonej akcji byłby niebezpiecznym precedensem na przyszłość.

Niezależnie od tego akcja ta wywołałaby kontrakcję, w okresie aprobowania przez przyszły sejm. W pomyslnym wyniku kontrakcji moc obowiązująca nowej ustawy akcyjnej objęłaby niespodziewanie spółki akcyjne, posiadające statuty nieuzgodnione. Wiemy, jak niebezpieczne byłoby to w zakresie prawnym i kredytowym.

Nie dziwnym się, że pewne artykuły nowej ustawy akcyjnej nie budzą zachwytu pewnych krótkowzrocznych czynników, że niewygodne są dla pewnych jednostek, których pomysłowość zdołała utrzymać na wodzy.

W określeniu „prawo to zawiera niektóre przepisy nader krępujące wpływające na dopływ kapitałów” widzimy ostre skierowane przeciw treści art. 115, który stanowi: „Jeżeli spółka posiada kapitał zapasowy lub kapitały rezerwowe, cena emisyjna akcji powinna być wyższa ponad cenę nominalną. Nadwyżka powinna być przynajmniej równa części kapitału zapasowego i rezerwowych, jaka przypada podług ostatniego bilansu na każdą dotychczasową akcję”.

Bacząc na dobro wszystkich akcjonariuszów, artykułu tego inaczej zrehabilitować nie można!

Dopływ kapitału nie przejawia się jedynie w postaci przejęcia nowej emisji akcji, z wyłączeniem dotychczasowych akcjonariuszów.

Spółka akcyjna, z której się nie tworzy towarzystwa wzajemnej adoracji, wykorzystując często większość i to tylko na walnych zebraniach, a nie większość kapitału akcyjnego, spółka, w której rejdowładza właściwie jednostki, posiadające kwalifikacje na zajmowane stanowiska, pomne, że stanowisko ich to nie tylko mandat zaufania większości, lecz wszystkich akcjonariuszów, ta spółka kapitały zdobydzie.

Istnieją pożyczki hipoteczne, a w wyjątkowych wypadkach uciec się można do tzw. „participating debentures”, obligacji o oprocentowaniu dywidendowym.

W zdumienie wprawia nas określenie, jakoby pewne przepisy nowej ustawy — „utrudniały rozwój przedsiębiorstwa”!

Tego rodzaju określenie wymaga bardzo ciętej repliki, w której generalizować nie można, a wymieniać poszczególnych towarzystw nie chcemy. Nie z obawy.

Akcja zmierzająca do odroczenia wejścia w życie nowej ustawy akcyjnej w zakresie już istniejących spółek akcyjnych — na czas nieograniczony, prowadzona zakulisowo wydała już jeden plon — ujemny.

W dwuletnim okresie czasu — okresie aż nadto wielkim, jeśli weźmiemy pod uwagę, że statut zawiera nieznaną ilość artykułów i że przystosowanie statutu, od opracowania przez radcę prawnego, poprzez obrady władz spółki, do aprobaty Walnego Zebrania akcjonariuszów bardzo łatwo nastąpić mogło w okresie dwumiesięcznym — pewna ilość spółek akcyjnych statutów jeszcze nie uzgodniła.

szkodami technicznymi, przedstawianie, że wobec zalewu wydziału spółek akcyjnych napływającymi uzgodnieniami statutów, niemożliwym będzie ich zarejestrowanie przed 1 stycznia 1931 r., nie jest do wodem rzeczowym.

W zakresie władzy Ministerstwa Przemysłu i Handlu leży sprostanie ilości pracy przez dobór dodatkowych sił, któreby, pod dotychczasowym pracowitem kierownictwem, napływające statuty badały.

Nowa ustawa akcyjna stanowi wyraźnie, że artykuły statutów niezgodne z nią tracą w dniu 1 stycznia 1931 r. swą moc.

Prawny porządek świata stanowi, że ci, którzy nie stosują się do obowiązujących praw, ponoszą zawsze konsekwencje, dla nich nieprzyjemne. Dura lex, sed lex.

Gdy w przyszłości ukaże się potrzeba nowelizacji ustawy akcyjnej, będzie miejsce, gdzie akcja rzeczowa, w okresie czasu odpowiednim na najstaranniejsze przestudowanie i uzgodnienie interesów nie tylko sfer gospodarczych, lecz i ogółu akcjonariuszów, wyda wyniki pomyslnie z punktu widzenia przyszłości i zdrowia życia akcyjnego.

Wśród akcjonariuszów zbyt liczne są rzesze, dla których akcja jest lokatą majątku, a nie przedmiotem gry, ustawa więc akcyjna nie może podlegać częstym zmianom, a wprowadzane w niej zmiany posiadają muszę rzeczowe, w całym tego słowa znaczeniu, podstawy.

Czekamy na dzień 1 stycznia 1931 r., dzień przemowy dla zdrowia życia akcyjnego!

Ted.

LWÓW...

W bogatym plonie obrad pierwszego zjazdu Izby przemysłowo - handlowych we Lwowie wyróżniają się uchwały w zakresie spraw podatkowych, społecznych i finansowo - kredytowych.

W sprawie państwowych podatków bezpośrednich uznano, że dotychczasowy system podatkowy utrudnia rentowność i kapitalizację, oraz szkodzi całości gospodarstwa narodowego, wobec czego koniecznym jest przeprowadzenie zasadniczej naprawy naszego systemu podatkowego. Ze względu na przewładny wpływ, jaki system podatkowy wywiera na życie gospodarcze, winien on być zbudowany na bezspornych zasadach skarbowych, pozbawionych, niezgodnych z myślą gospodarczą pierwiastków doktryn społecznych i politycznych, a nadto liczyć się ze strukturą gospodarczą kraju.

W dziedzinie podatku dochodowego uznano za niezbędne: a) rozszerzenie jego podstaw przez usunięcie przepisów ustępu drugiego art. 15 ustawy, b) usunięcie progresji i wielokrotnego obciążania dochodów z udziałów konsorcyjnych przy opodatkowaniu osób prawnych, c) złagodzenie, w miarę możliwości budżetowych, progresji podatku od dochodów osób fizycznych, przez obniżenie stawek dla średnich i wyższych klas podatkowych, przy jednoczesnym wyrównaniu stawek od dochodów fundowanych i niefundowanych. Wskazaniem byłoby wprowadzenie ulg dla różnych w drodze rozporządzeń Ministra Skarbu przez podwyższenie stawek amortyzacyjnych, podwyższenie granic dopuszczalnych potrąceń od dochodu osób prawnych, wynagrodzeń członków administracji, oraz rozszerzenie uprawnień komisji szacunkowych, w zakresie rozstrzygania odwołań, przy równoczesnym jaknajszyszym uzgodnieniu praktyki wymiarowej z przepisami ustawy w wykładni władz sądowych.

W dziedzinie podatku majątkowego z 1923 r. uznano za niezbędne uchylenie tegoż i zaprzestanie dalszego pobierania rat na poczet tego podatku.

W dziedzinie podatku przemysłowego uznano za konieczne przeprowadzenie likwidacji obowiązujących dzisiaj form tego podatku i zastąpienia ich przez podatek bardziej odpowiadający warunkom życia gospodarczego. Nim stanie się możliwym osiągnięcie tego postulatu, należałoby przeprowadzić doraźną zmianę świadectw przemysłowych, przez większe ich zróżniczkowanie, i podatku obrotowego, conajmniej przez uwzględnienie przede wszystkim dezycydatów: a) obniżenia stopy podatkowej przy sprzedaży hurtowej do ½%, b) obniżenia stopy do 1% przy sprzedaży detalicznej i drobnej wszelkich towarów, a do ½% przy sprzedaży towarów spożywczych, nieodzownej potrzeby, c) obniżenia stopy do 1% od obrotu instytucji kredytowych, d) stopniowego obniżania stopy podatkowej od obrotów przedsiębiorstw przemysłowych do 1%, e) obniżenia stopy do 2% od obrotów komisowych i pośrednictwa handlowego, f) zwolnienia transakcji, dokonywanych na krajowych giełdach towarowych, od podatku obrotowego.

Wyrażono opinię, że w interesie zarówno Skarbu, jak i całokształtu życia gospodarczego, leży zmiana podatku gruntowego w kierunku ustosunkowania go do wydajności ziemi, przy jednoczesnym usunięciu progresji i regresji.

Celem poparcia ruchu budowlanego podniesiono potrzebę przedłużenia ulg podatkowych, na piętnastoletni okres czasu.

Stwierdzono potrzebę rewizji wysokości opłat stemplowych, obniżenia tych, które utrudniają powstawanie i reorganizację przedsiębiorstw, utrudniając kredyt, oraz tych, które stanowią ukrytą podwyżkę podatku obrotowego.

Uznano za niezbędne obniżenie kar za zwłokę do 12% i odsetek za odroczenie do 8% w stosunku rocznym, oraz kosztów egzekucyjnych do 2%, nie

wyżej jednak jak 500 zł. w każdym poszczególnym wypadku i z tem, aby pobierano je jedynie w wypadku rzeczywistego przeprowadzenia egzekucji.

Równocześnie uznano za słuszne oprocentowanie przez Skarb sum podatkowych nieprawnie pobranych lub przypisanych płatnikom do zwrotu.

W sprawach procedury wymiarowej stwierdzono zasadniczą potrzebę wprowadzenia jednolitych przepisów postępowania w sprawie podatków bezpośrednich, co powinno znaleźć wyraz w systemie ordynacji podatkowej.

Bacząc na znaczenie należytego stosowania ustaw podatkowych w praktyce wymiarowej i na konieczność stworzenia u nas warunków sprzyjających krzewieniu moralności podatkowej uznano za pożądane pogłębienie zakresu i metod współpracy izb przemysłowo - handlowych z władzami skarbowymi, a to przez: a) zbiorowe konferencje informacyjne władz skarbowych centralnych i lokalnych z przedstawicielami izb przemysłowo - handlowych, celem wyjaśniania bieżących kwestyj wątpliwych lub spornych i ustalania poglądu na sytuację gospodarczą, b) przesyłanie izbom do oświadczenia się opiniodawczego nie tylko projektów ustaw, lecz i wszelkich rozporządzeń wykonawczych, normujących prawa i obowiązki płatników, c) udzielanie izbom bieżących informacji o wpływach skarbowych, osiąganych w ich okręgach w dziedzinie podatków bezpośrednich, celem ułatwienia oceny sytuacji gospodarczej, d) uprzedzenie izbom drukowanych protokołów zjazdów naczelników urzędów skarbowych, e) rozszerzenie zakresu współdziałania przedstawianych przez izby rzeczoznawców oraz rzeczoznawców księgowości z władzami skarbowymi i ustalenie przepisów normujących tę współpracę, f) uregulowanie współdziału izb przemysłowo - handlowych przy corocznej rewizji norm średniej dochodowości, g) przeprowadzenie zasady, iż członkowie komisji do spraw podatku przemysłowego wybierają, a nie tylko przedstawiają izby przemysłowo - handlowe, oraz przyznanie izbom analogicznego uprawnienia w dziedzinie podatku dochodowego, h) przywrócenie zasady, iż przy lustracjach podatkowych współdziałają przedstawiciele podatników, wyznaczeni przez powołane do tego reprezentacje sfer gospodarczych, i) tworzenie na wniosek izb przemysłowo - handlowych większej ilości komisji odwoławczych, oraz specjalnych komisji dla drobnych płatników, l) wprowadzenie zasady, że we wszystkich wypadkach, w których przepisy ustawowe orzekają, iż dla ustalenia stosunku faktycznego miarodajne są zwyczajnie handlowe, władze skarbowe powinny zasięgać opinii izb przemysłowo - handlowych.

W sprawie podatków samorządowych uznano za konieczne uporządkowanie gospodarki finansowej i systemu podatkowego samorządów terytorjalnych, stosownie do siły płatniczej sfer gospodarczych, w szczególności zaś znówelizowanie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, przede wszystkim w kierunku zniesienia podatku od zaprostowanych weksli, od sztyldów i od ładunków.

Wobec przejawiającej się niejednokrotnie dążności samorządów miejskich do nadmiernej rozbudowy budżetów ze szkoda ludności, a ze szczególnie uszczerbkiem dla sfer gospodarczych, uznano za celowe, by nadzór nad finansami samorządowymi spoczywał w pierwszym rzędzie w ręku Ministra Skarbu, oraz by czynniki nadzorcze, przed zatwierdzeniem statutów podatkowych samorządów terytorjalnych, zasięgały opinii izb przemysłowo - handlowych co do wysokości obciążeń przemysłu i handlu.

Celem doraźnego złagodzenia opodatkowania przemysłu i handlu koniecznym jest: a) niepobieranie podatku od kopali węgla, soli i nafty, w granicach wyższych ponad ½%, b) wydatne zmniejszenie pobieranych dotąd stawek podatku ładunkowego i uzałężnienie ich od wartości przywożonych towarów, przy ustaleniu maksimum tego podatku i zwolnieniu surowców i towarów, przeznaczonych do przerobu, c) niezaliczanie środków ruchu przedsiębiorstw przemysłowo - handlowych do przedmiotów zbytku, d) oparcie poboru podatku drogowego na ściśle brzmieniu ustawy z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych, przy równoczesnym obniżeniu tego podatku dla handlu, e) niepobieranie dodatku komunalnego do podatku dochodowego w b. dzielnicy pruskiej.

W zakresie spraw społecznych uznano, że nasze ustawodawstwo społeczne, oparte niewątpliwie na najsłabszych przesłankach, obdarzyło nas systemem, nieliczącym się z siłami naszego organizmu gospodarczego i niedostosowanym do warunków gospodarczych, w jakich znajduje się nasze państwo, że co więcej, nasz system urządzeń społecznych wybiega niejednokrotnie daleko poza przeciętne normy, przyjęte w silnych, gospodarczo innych organizmach państwowych.

Całokształt naszego systemu urządzeń społecznych winien być poddany zasadniczej rewizji, a to w imię podstawowych interesów gospodarstwa narodowego, wspólnych wszystkim warstwom społecznym, wszystkim czynnikom, biorącym udział w wytwarzaniu i wymianie dóbr narodowych.

Niezbędem jest równocześnie jaknajkrytyczniejsze ustosunkowanie się do wysuwanych przez silniejsze gospodarstwo państwa projektów, a to celem niedopuszczania do narzucania Polsce konwencji, których zastosowanie odbiłoby się niekorzystnie na naszej zdolności konkurencyjnej i w ogóle na naszych interesach gospodarczych.

W dziedzinie ustawodawstwa o czasie pracy uznano za konieczne: a) dostosowanie naszego usta-

wodawstwa o czasie pracy do norm przewidzianych w Konwencji Waszyngtońskiej, b) stworzenie dla przemysłów sezonowych, a w pierwszym rzędzie dla przemysłu budowlanego, specjalnych norm o czasie pracy. W granicach obowiązujących ustaw uznano za konieczne jaknajliberalniejsze interpretowanie postanowień art. 6 d ustawy o czasie pracy, zezwalającego na przedłużanie czasu pracy w wypadkach konieczności narodowej, a to biorąc pod uwagę założeń, że względ na podtrzymanie dotkniętego ciężkim kryzysem przemysłu uznać należy za nieodzowną potrzebę narodową.

W dziedzinie polityki płac powinno być regulowanie płac postawione porozumieniu zainteresowanych czynników świata gospodarczego i pracowniczego, a to ze względu na konieczność dostosowania kosztów wytwarzania do możliwości zbytu.

W dziedzinie urządzeń społecznych uznano za konieczne wstrzymanie, na czas kryzysu gospodarczego, wprowadzenia w życie przepisów o urządzeniu żłobków fabrycznych i stacji lotnych i innych, dla życia gospodarczego szczególnie uciążliwych innowacji, oraz odroczenie wejścia w życie nakazów już wydanych, na czas nieograniczony.

W dziedzinie ubezpieczeń społecznych, biorąc pod uwagę, że dotychczasowy kierunek rozwoju ubezpieczeń społecznych wymaga rewizji, że dotychczasowym poglądom w tej dziedzinie przeciwstawiają się inne prądy i pomysły, np. zmierzające do oparcia ubezpieczeń na zasadach typu przymusowej oszczędności, uznano za wskazane poddanie obecnych założeń ubezpieczeń przy ewentualnych i uwzględnianych w systemie ubezpieczeń społecznych zasadach przymusowej oszczędności indywidualnej — rewizji, zalecając jednocześnie związkowi izb przemysłowo - handlowych włączenie zagadnienia bezrobocia i środków naprawy do jego aktualnych prac.

Na obecną chwilę uznano za w pełni słuszne dotychczasowe, stałe przez życie gospodarcze podnoszone, żądania przeprowadzenia w organizacji zarządów instytucji ubezpieczeniowych zasady równej liczby przedstawicieli pracodawców i pracowników, oraz zmniejszenia obciążeń kosztów wytwarzania nadmiernymi opłatami na rzecz ubezpieczeń społecznych.

Wreszcie uznano za konieczne jaknajdalej idące zarządzenia w kierunku obniżenia składek do instytucji ubezpieczeniowych, odsetek za zwłokę, zaniechania inwestycji z dochodów bieżących w Kasach Chorych i rewizji klasyfikacji bezpieczeństwa w ubezpieczeniach od wypadków, względnie bonifikaty.

W zakresie spraw finansowo kredytowych uznano, że idea silniejszej ochrony interesów wierzycieli powinna znaleźć odpowiedni wyraz przy unifikacji i reformie prawa cywilnego, handlowego, procedury sądowej i postępowania egzekucyjnego, zwłaszcza zaś ustawodawstwa upadłościowego.

Nieodzowne jest, dla realizacji tej idei, usprawnienie, już w chwili bieżącej, wymiaru sprawiedliwości w sprawach handlowych, wekslowych, egzekucyjnych i upadłościowych, przy równoczesnej rozbudowie sądownictwa handlowego.

Wskazaniem jest: a) usprawnienie aparatu informacyjnego, obejmującego tak wywiad indywidualny, jak i prowadzenie list i wykazów niesummiennych dłużników, b) powstanie odpowiednich i na należytych podstawach organizowanych instytucji powierniczych, c) wydawniejsze wykorzystanie aparatu sądownictwa polubownego, zorganizowanego przez izby przemysłowo - handlowe w celu przyspieszenia załatwiania sporów, wynikłych na tle stosunków handlowych.

Dla zapewnienia rozwoju kredytu, oraz obniżenia jego kosztów, należy usunąć przeszkody obiektywne, utrudniające rozwój kapitalizacji, jako podstawy kredytu, usprawnić technikę obiegu kredytowego i zapewnić mu dostateczne bezpieczeństwo, a następnie umożliwić i ułatwić poszczególnym działom gospodarstwa narodowego możliwie równomierne korzystanie z kredytu, jakoteż wzmocnić ich zdolność kredytową.

W zakresie warunków prawnych rozwoju kredytu należy, celem urzeczywistnienia tych zadań, zreformować i unifikować przepisy prawa formalnego i materialnego, dotyczące wszelkiego typu wierzycielności, w szczególności unifikować prawo upadłościowe oraz prawo o przymusowej ugodzie, względnie nadzorach, zmieniając je w sposób, któryby skutecznie strzegł praw wierzycieli; do czasu przeprowadzenia tej unifikacji nadzory sądowe winny być udzielane z najdalej idącą ogłębnością.

W zakresie techniki obrotu kredytowego należy: a) w jeszcze dalej idącej mierze ułatwić i usprawnić inkaso, oraz protestowanie weksli za pośrednictwem poczty, b) przejść do jaknajwydatniejszego posługiwania się wekslem ciągnionym, w miejsce własnego, w tych dzielnicach kraju, które dotąd stosują przeważnie weksel własny, c) współdziałać w kierunku rozpowszechnienia obiegu czekowego w kraju z jednej, a jego międzynarodowego ujednolinitania z drugiej strony, d) rozpowszechnić zastosowanie warrantów jako papieru dyskontowego, e) rozważyć możliwość wprowadzenia instytucji kolejowego listu przewozowego o charakterze konosamentu, f) znieść rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 czerwca 1928 r. o lichwie pieniężnej, jako niecelowe.

W zakresie zwiększenia bezpieczeństwa kredytowego należy: a) ograniczyć uprzywilejowanie hipoteczne Skarbu Państwa z tytułu podatków, które nie gwarantuje nawet na pierwszą hipotekę pełnego pokrycia i tem samem odstręcza kapitał od lokaty długoterminowych, b) rozważyć projekt utworzenia

specjalnego wykazu, względnie rejestru informującego o dłużnikach, niedopełniających swoich zobowiązań, c) nie wprowadzając ogólnej instytucji zastawu rejestrowego na wszystkich ruchomościach, dopuścić hipotekę ruchomą na pewnych kategoriach towarów, jak np. na drzewie, d) uzgodnić rejestry firm handlowych, prowadzone przez sądy, z faktycznymi stosunkami i przyciągnąć izby przemysłowo-handlowe do współdziałania w tej mierze, e) zapewnić warunki sprzyjające rozpowszechnieniu się prawidłowej księgowości, jakoteż powołać do życia instytucję biegłych księgowych, ustanawianych i zaprzysięganych przez izby przemysłowo-handlowe, w charakterze organu publicznego, f) zainicjować i poprzez należyty rozwój instytucji, służących ochronie kredytu i wierzycieli, jakoteż windykacji pretensji, g) usprawnić działalność wywiadową, udzielającą informacji o zdolności kredytowej, h) przestrzegać bezwzględnie tajemnicy bankowej, zarówno dla wzmożenia bezpieczeństwa obrotu, jak i ułatwienia kapitalizacji.

W zakresie wzmożenia zdolności kredytowej naszego organizmu gospodarczego należy: a) stworzyć warunki umożliwiające normalną kalkulację, nieodzowną w interesie rentowności i kapitalizacji, b) celem zapobieżenia gospodarczo szkodliwej deprecjacji cen i warunków płatności umożliwić racjonalną organizację wytwórczości i zbytu, uwzględniając zarówno interesy wytwórców, jak i odbiorców, c) uregulować ostatecznie sprawę wynagrodzenia objętych umową likwidacyjną strąt wojennych, które obęły znaczną część zasobów kapitałowych i tem samem osłabiły zdolność kredytową, d) przeciwdziałać konsekwentnie wszelkim fałszywym informacjom, zarówno o ogólnej sytuacji kraju, jak i poszczególnych jego ośrodków, a rozpowszechnianych celem tendencyjnego szkodenia kredytowi polskiemu zagranicą, e) starać się usilnie o podniesienie etyki handlowej, jako jednego z kardynalnych warunków zaufania w obrocie kredytowym.

Celem racjonalnego uprzystępnienia kredytu i obniżenia jego kosztów należy: a) zapewnić przemysłowi, handlowi i rolnictwu, w szczególności także średniemu przemysłowi i handlowi, oraz spółdzielniom kredytowym, obsługującym drobny przemysł i handel, możliwość równomiernego korzystania z kredytów bezpośrednich instytucji emisyjnej i banków państwowych, jakoteż z kredytów zagranicznych, zaciąganych za zgodą, lub gwarancją państwa, b) doprowadzić do życia gospodarczego, w postaci kredytu (między innymi na cele budowlane), fundusze zebrane w drodze świadczeń, obciążających sfery gospodarcze, przez instytucje prawnie - publiczne, z ubezpieczalnymi na czele (ten postulat dotyczy również funduszy P. K. O.), d) dążyć do dalszego obniżenia, a conajmniej ujednolajnienia kosztów kredytu i zrównanie odsetek z odroczenie podatków i świadczeń prawnie - publicznych ze stopą procentową w bankach państwowych.

Celem ułatwienia w obecnej chwili dopływu kapitału długoterminowego na konwersję krótkoterminowych zobowiązań rolniczych na meljoracje rolne, na ruch mieszkaniowo-budowlany, na poprawę i rozbudowę sieci kolejowej, na budowę dróg bitych i inne produktywnie inwestycje publiczne, należy jaknajszybciej usunąć liczne trudności formalno - prawne, zachodzące w ściąganiu takich lokat z zagranicy, a dotyczące statutów, regulaminów i t. p. towarzystw kredytowych i banków państwowych, ustawy akcyjnej, przepisów podatkowych i t. d., drogą rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

SLAVICA

Jugosłowiański przemysł cukrowniczy

Jugosławia posiada obecnie dziewięć cukrowni, a wśród nich pięć w Wojwodinie, dwie w Serbii, jedną w Sławonii i jedną w Bośni.

Jedna jedynie z nich i to najmniejsza powstała w okresie powojennym.

Wytwórczość ogółu cukrowni dosięga 120.000 ton. Zbyt w kraju nie przekracza 80.000 ton, wobec czego wywozi się resztę wytworzonego cukru zagranicę.

Finansowe położenie przemysłu cukrowniczego jest dobre, dzięki odpowiedniej wysokości ceny cukru w kraju.

W okresie bieżącym przystąpiono w południowej połaci Serbii do budowy nowej, dziesiątej z rzędu, cukrowni.

Warunki pracy nowej cukrowni przedstawiają się korzystnie. Gleba tej części Serbii sprzyja uprawie buraka cukrowego. Zbyt wytwórczości zapewniony w najbliższej okolicy, wywóz zagranicę ułatwiony wobec bliskiego położenia granicy albańskiej i greckiej. (A. E. F.).

Jugosłowiański handel zagraniczny

W okresie pierwszych pięciu miesięcy r. b. wywieziono z Jugosławii 2.018.845 ton towarów, wartości 2.854,3 milj. din.; przywieziono 581.791 ton, wartości 2.973,4 milj. din.

W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego wzrósł wywóz ilościowo o 16,2%, a w wartości o 16,8%; dowóz wzrósł ilościowo o 2,02%, a w wartości o 2,96%.

Wśród głównych pozycji wywozu pierwsze miejsce zajął budulec (536.084 t — wart. 575,7 milj. din. — 20,17% ogółu wywozu), następnie: kukurydza, jaja, miedź surowa i pszenica.

Wywóz kierował się głównie do Italii (29,01%), Austrii (16,59%) i Niemiec (11,17%).

Wśród głównych pozycji dowozu pierwsze miejsce zajęły tkaniny bawełniane (4.655 t — wart. 300,1 milj. din. — 10,09% pełnej wart. dowozu), następnie: przędza bawełniana, maszyny, narzędzia i aparaty, tkaniny wełniane, różne wyr. żelazne i bawełna surowa.

Pierwsze miejsce wśród krajów dowozu zajęła Austria (59.427 t — wart. 511,3 milj. din. — 17,20% pełnej wart. dowozu), a dalsze: Czechosłowacja (17,4%), Niemcy (16,06%) i Italia (11,70%).

W handlu zagranicznym Jugosławii, w wywozie i dowozie, bierze Polska nadal udział nieznaczny. (A. E. F.).

POWIERNICTWO

W dziedzinie organizacji naszego życia gospodarczego odczuwaliśmy niejednokrotnie brak ognia, pełniącego nadzór nad wykonywaniem umów gospodarczych, pełniącego wszelkie funkcje w zakresie stosunków majątkowych, oparte na zaufaniu i czynniku pełnej bezstronności.

Odczucie to potęgowała obserwacja stosunków gospodarczych zagranicą, a zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych A. P., gdzie wszelkiego rodzaju „trusteeships” rozwinęły się w imponującą sieć organizacyjną, przynosząc życiu gospodarczemu nieobliczalne korzyści, a zawdzięczając swój rozwój doprowadzonej do najwyższych granic sprawności, w obsłudze klientów, wybitnej sumiennosci i bezstronności w wykonywaniu przyjętych na siebie obowiązków, a wreszcie — nieklamanej gotowości poddania się w każdej chwili sułnej kontroli publicznej.

Jednym z głównych bodźców powstania pierwszej w Polsce instytucji powierniczej było wzrastanie nadmiernej ilości upadłości i nadzorów sądowych.

Nadbiegające wiadomości podcinały i tak już słabnące w okresie kryzysu gospodarczego zaufanie nawet do placówek zdrowych, zaufania godnych, wysoce utrudniając uzdrowienie finansowe placówek, które znalazły się w przejściowych opałach finansowych.

Bilans nie zawsze wiernie oddają stan rzeczywistości danej placówki, o czym dobrze wiedzą tak wierzyciele, jak i ci, do których śle się wezwania o kredyt i pomoc.

Fakt ten nie jest, ale być może przejawem złej woli.

Interwencja placówki powierniczej, grupującej szereg jednostek godnych zaufania, obeznanych z wymaganiami życia gospodarczego, zasadniczo bezstronnych, wyjaśnia stan rzeczywisty, zdobywa poparcie wniosków o kredyt, zapewnia wywiązanie się z umów gospodarczych, usuwa możliwość nieporozumień, niejednokrotnie dla obu stron niepożądanych.

Zasadniczą podstawą jej działalności jest zaufanie.

POWSZECHNE TOW. POWIERNICZE S. A.

W zakres działalności „Powszechnego Tow. Powierniczego” S. A., z siedzibą w Warszawie, wchodzi: a) wykonywanie obowiązków powiernika i depozytariusza, oraz wszelkich czynności kontrolujących i nadzorczych, b) wykonywanie w imieniu osób trzecich zastawu papierów publicznych, efektów, akcji, obligacji, udziałów, oraz czynności i uprawnień, związanych z posiadaniem tych tytułów, c) zastępowanie przy układaniu, zawieraniu i podpisywaniu wszelkich aktów w imieniu i z polecenia osób trzecich, d) przygotowywanie planów organizacji, oraz organizacja, reorganizowanie, sanacja i likwidacja przedsiębiorstw; przyjmowanie udziału w nadzorach i postępowaniu upadłościowym, w charakterze zastępcy, e) zarządzanie majątkami i obrona praw i przywilejów, f) przyjmowanie rękopisów za osoby fizyczne i prawne, zarówno w kraju jak i zagranicą, g) organizowanie i ułatwianie działalności eksportowej i importowej, h) poradnictwo i pośrednictwo w sprawach handlowych, przemysłowych, finansowych, rolnych i t. d., i) wykonywanie rewizji ksiąg handlowych, nadzorowanie księgowości, czuwanie nad działalnością przedsiębiorstw, oraz ekspertyza tychże, j) inkaso i windykacja należności, zastępowanie w układach między wierzycielami, a dłużnikami i t. p.

W zgodzie z powyższym zarysem działalności przedstawiciele T-wa występować będą na Walnych Zebraniach akcjonariuszów, reprezentując interesy swoich klientów.

W skład Rady Twa wchodzi pp.: Kazimierz Natanson, prezes, prof. inż. Wacław Paszkowski, An. Einhorn, Sam. Eblinger, Dr. Czesław Z. Łukaszewicz, dyr. Wacław Ostrowski, dyr. Bohdan Stypiński i mec. Wład. Szatensztejn.

Zarząd stanowią pp.: Maksymilian Friede, dyr. Dr. Władysław Bylański, Jakób Freyman, dyr. Leon Oks i dyr. Leon Perl.

Kapitał akcyjny wynosi 250.000 zł.

WYSTAWA MIĘDZYNARODOWA W LIEGE

Na pawilon polski spadł deszcz odznaczeń „Grand Prix”, złotymi i srebrnymi medalami, dowód uznania zagranicy pod adresem polskiego przemysłu.

Wśród odznaczonych placówek wymienić należy: S. A. „Siła i Światło”, Warsz. S. A. Budowy Parowozów, Tow. Akc. Norblin, B-cia Buch i T. Werner, T. A. Wielkich Pieców i Zakł. Ostrowieckich, S. A. „H. Cegielski” i Tomaszowską Fabr. Szt. Jedwabiu.

„GRAND PRIX”

Wielką nagrodę „Grand Prix” na Międzynar. Wyst. Komunikacji i Tur. w Poznaniu przyznano, między innymi, a) w dziale komunikacji ogólnej: S. A. H. Cegielski, S. A. Wielkich Pieców i Z. Ostrowieckich, Warsz. S. A. Budowy Parowozów, S. A. Pierw. Fabr. Lokomotyw w Polsce, Górn. H. Królewskiego i Laura, S. A. Lilpop, Rau i Loewenstein, S. A. Zieleniewski i Fitzner-Gamper, Zakł. Skody, S. A. Norblin, B-cia Buch i T. Werner, Stow. Mechaników Polskich z Ameryki, S. A. Tow. Sosnowieckich Fabr. Rur i Żel., Państw. Z. Inżynierii i S. A. „Ursus”; b) w dziale lotnictwa: Pol. Zakł. Skody, na Okęciu, S. A. „Samolot”, Podlaskiej Wytw. Samolotów i Pol. Linjom Lotn. „Lot”; c) w dziale tramwajnictwa: S. A. Poznańskie Koleje Elektr. i Warsz. Tramwaj. Miejskim; d) w dziale poczt.-tel.: Państw. Wytwórni Apar. Telegr. i Telef. w Warszawie i Standard Electric Comp. w Polsce.

NASZ TRYUMF W SPRAWIE „L LPOPA”

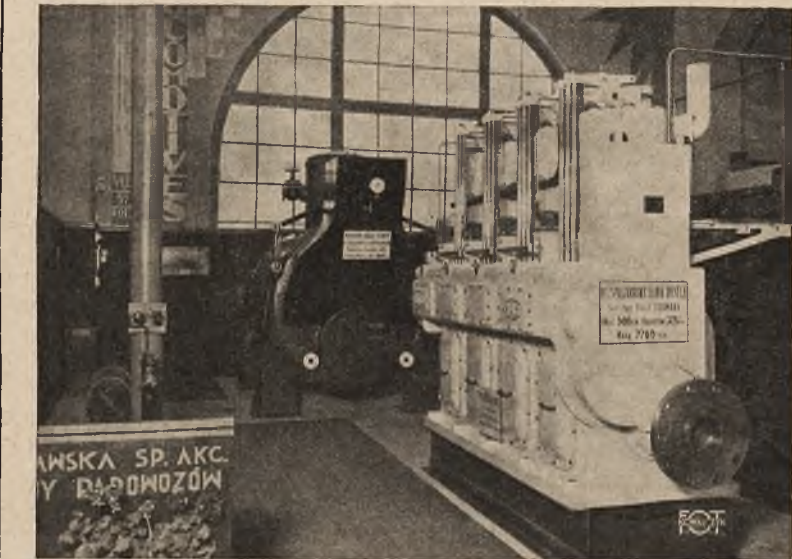
Na łamach n/pisma z dnia 27 stycznia b. r., w obszernym artykule „W imię bezstronności” przedstawiliśmy we właściwym świetle rzekome dobrodziejstwa, płynące z umowy z amerykańskim Tow. Standard Car Finance Corp., a równocześnie i uchwały Walnych Zebrań w dniu 17 i 27 stycznia b. r.

Wysoce niekorzystne dla akcjonariuszów uchwały, na wniosek Zarządu, unieważniono na dorocznym Walnym Zebraniu, wracając do status quo ante.

WARSZAWSKA SPÓŁKA AKCYJNA BUDOWY PAROWOZÓW

Jak się dowiadujemy, zamknięcie roczne Warszawskiej Sp. Akc. Budowy Parowozów wypadło nadszpiekowanie korzystnie.

Rok administracyjny (1/7. 1929 — 30/6. 1930) przypada bowiem na okres silnego załamania się koniunktury gospodarczej, co w pierwszej linii ma swój wyraz w malejących przewozach kolejowych, a niedomagania finansowe kolei z tego powodu dotykają najsilniej przemysł taborowy. Wpływy kolejowe zmalały, zarząd kolejowy począł odczuwać brak gotówki, a konsekwencją tego stanu rzeczy: z jednej strony zaległości w regulowaniu należności za dostarczone parowozy, z drugiej zaś strony wprowadzenie daleko idących oszczędności, a w pierwszym rzędzie redukcja zamówień. Kryzys gospodarczy dał się odczuć i w dostawach samorządowych (motory, walec szosowe i t. p.), powodując również tak trudności płatnicze, jak i wycofywanie zamówień. Jeżeli mimo tych trudności osiągnięto w ubiegłym roku operacyjnym poważne zyski dla przedsiębiorstwa, zawdzię-

fol. Kowalczyk, Poznań.

Parowóz wąskotorowy

Walec drogowy

zać to należy sprężystej działalności obecnego Zarządu. Dzięki systematycznie prowadzonej reorganizacji zakładów, zastosowaniu daleko idących oszczędności we wszystkich działach produkcji, oraz zainteresowaniu całego personelu w wydajnej i oszczędnej pracy drogą zaprowadzenia szeregu premii, osiągnięto tak korzystne rezultaty, że na

mającym się odbyć w dniu 3 października Walnem Zgromadzeniu Akcjonariuszów zaproponowana ma być z osiągniętych zysków, po potrąceniu statutowych odpisów, wypłata dywidendy w wysokości 10 — 11%.

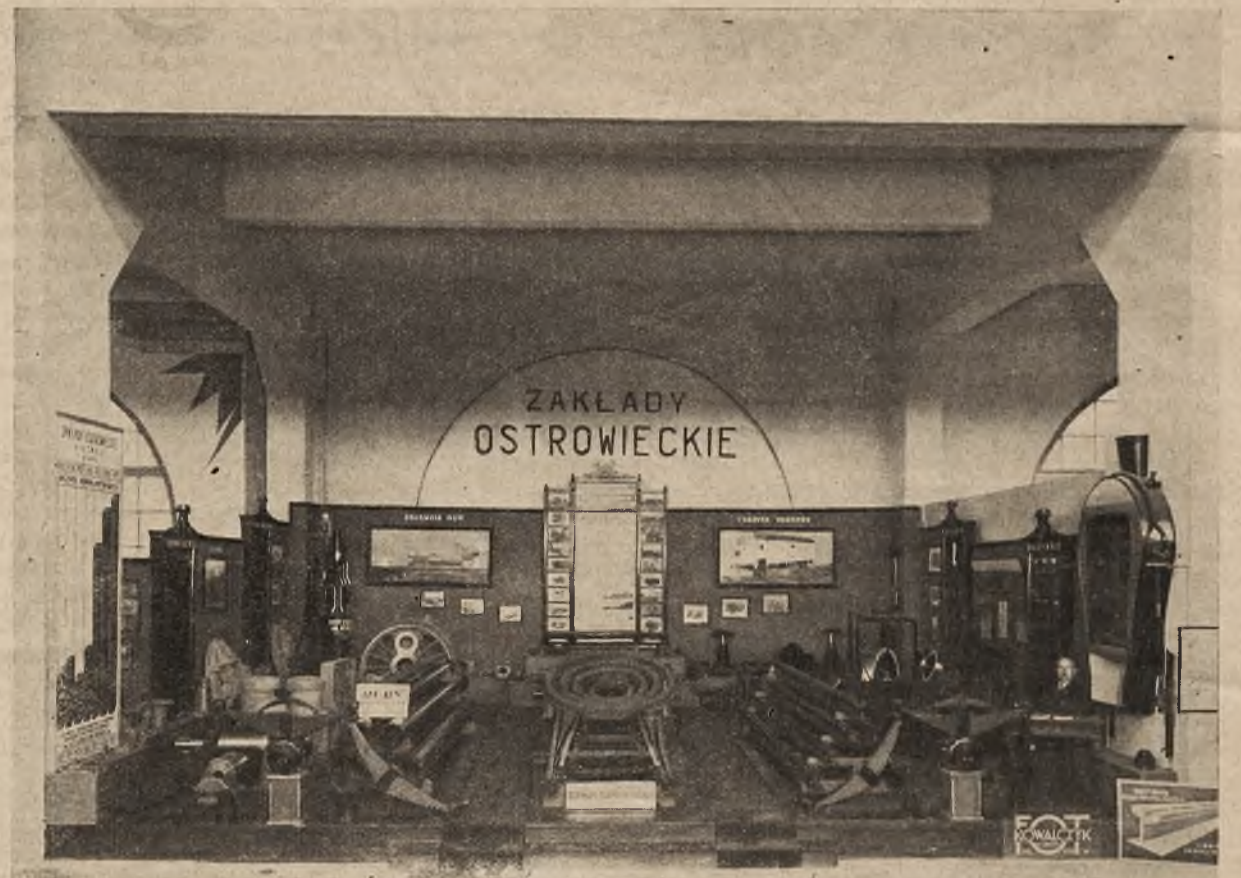
Ze wyroby zakładów Warsz. S. Akc. Budowy Parowozów stoją na wysokości technicznych wymagań, najlepszym dowodem są odznaczenia, jakie otrzymała fabryka na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu (Wielki złoty i państwowy złoty medal) i na tegorocznej Wystawie Komunikacyjnej (Grand Prix), a jak w ostatniej chwili się dowiadujemy, również i na Międzynarodowej Wystawie w Liege jedną z najwyższych nagród.

Co do zamierzeń na przyszłość, to fabryka będzie rozwijała świeżo wprowadzone działy produkcji, jak hamulców automatycznych, pomp elektrycznych,

SPÓŁKA AKCYJNA WIELKICH PIECÓW I ZAKŁADÓW OSTROWIECKICH

Sp. Akc. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich (kapitał zakładowy 20.000.000 zł.) posiada zakłady w Ostrowcu nad Kamienną, oraz kopalnie ru-

Ostrowieckie położyły duży nacisk na rozwój budowy taboru wąskotorowego, ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb cukrowni i kolejek dojazdowych,

dy i eksploatację lasów w Niekłaniu i Parczewie woj. Kieleckiem.

Przed wojną zakłady w Ostrowcu zajmowały się wyłącznie produkcją hutniczą, posiadały wielkie piece, stalownię i walcownię. Po wojnie, odbudowawszy dział hutniczy, zakłady rozwinęły działy przetwórcze, przystosowując się w pierwszym rzędzie do budowy wagonów towarowych wszelkich typów. Poza wagonami dla kolei normalnotorowych, Zakłady

osiągając w tym dziale niemal monopolowe stanowisko. Poza tem Zakłady wykonywują wszelkie części składowe taboru normalnotorowego i wąskotorowego, obsługując nie tylko koleje, lecz i fabryki wagonów i parowozów.

Zakłady wypuściły na rynek wiele tysięcy wagonów i wyrugowały z rynku wąskotorowy tabor produkcji zagranicznej.

DZIESIĘCIOLECIE S. A. „UNJA”

W bieżącym miesiącu święciła S. A. „Unja”, Zjedn. Fabr. Maszyn, dawn. A. Ventzki i Peters, w Grudziądzu, dziesięciolecie istnienia jako placówki polskiej, a równocześnie dziesięciolecie pracy naczelnego dyrektora p. inż. Janusza Czarlińskiego, dzięki którego zasługom i niestrudzonej pracy związanej z rozwojem wybitnie swą wytwórczość, jakościowo i ilościowo.

Wśród plonów pracy, ze szczególnem uznaniem wyróżniamy działalność T-wa w zakresie wywozowym.

POM. EL. KRAJ. „GRÓDEK” S. A. W TORUNIU

W dniu 11 ub. m. odbyło się w siedzibie Tow. w Toruniu doroczne Walne Zgrom. akcjonariuszów, na którym zebrani reprezentowali około 85% kapitału akcyjnego Twa.

Najwybitniejszym przejawem działalności Twa w roku ubiegłym, którą nakreślił zebrany w zarysach dyr. nac. p. inż. A. Hoffmann, było wybudowanie największego zakładu wodnego w Polsce, a to zakładu wodno - elektrycznego w Żurze, o mocy 12.000 koni mechanicznych.

Dochody i rozchody Twa wynosiły 1.042.356 zł., zysk czysty — 59.185,44 zł. Walne Zgrom. uchwaliło przenieść tę sumę na odpisy na odnowienie. Dywidendy niema.

BANK HANDLOWY W ŁODZI S. A.

W okresie sprawozdawczym 1929 r., mimo znacznego osłabienia tempa naszego życia gospodarczego, odczuwanego najsilniej na terenie Łodzi, obroty i transakcje Banku utrzymały się na poziomie poprzedniego roku.

Czysty zysk wyniósł 174.757 zł., z czego zł 157.281, mocą uchwały dorocznego Waln. Zgrom., przeniesiono na rok bieżący.

WŚRÓD WYDAWNICTW

„Hutnik”.

Ukazał się zeszyt 9 „Hutnika”, zawierający w dziale technicznym artykuły: „O wyzyskaniu ciepła odpadkowego pieców martinowskich” S. Wistockiego i „O samowzmacnianiu łuf działowych” K. Jakowskiego oraz następujące artykuły w dziale gospodarczym: „Powtórna zmiana już raz zmienionych stawek celnych możliwa”, „Stan hutnictwa żelaznego Z. S. R. R.” i „Budownictwo szkieletowe w Niemczech w r. 1930”. Na wstępie działu gospodarczego znajdujemy sprawozdanie z działalności hut żelaznych w sierpniu r. b.

Bogaty przegląd zagranicznych wydawnictw technicznych, szczegółowa statystyka hutnictwa polskiego i zagranicznego oraz interesująca kronika dopełniają całości wspomnianego zeszytu.

